

Izhaja dvakrat na teden, in sicer v sredo in soboto ob 11. uri predpoldne ter stane z izrednimi prilagami ter s »Kazipotom« ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto . . . 13 K 20 h. ali gld. 6-60
pol leta . . . 6 » 60 » » 3-30
četrt leta . . . 3 » 40 » » 1-70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici, 7. v Gorici v »Goriški Tiskarni« A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 8. do 12. ure. Na naročila brez doposlance na ročnine se ne oziramo.

Ogledi in poslanice se računajo po petih vrstah: če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po dogodbi. — Večje drke po prostora. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

»Vse za omiko, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavric.

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsak dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dopoldne. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7. v I. nadst. na levo v tiskarni.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica. Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu.

„PRIMOREC“

izhaja neodvisno od »Soče« vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gld. 1-60.

»Soča« in »Primorec« se prodajata v Gorici v naši knjigarni, v tobakarni Schwarz v Šolski ulici, Jellersitz v Nunski ulici in v Korenski ulici št. 23; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

— Telefon št. 33. —

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Srbija in Bolgarija.

Če bi bila zunanja politika Avstrije previdnejša ter bi se znala prilagoditi času in razmeram v drugih državah, bi imela naša država dosti večje uspehe iz te politike, nego jih ima sedaj, ko celo pada ugled Avstrije povsodi ter si niti na Balkanu ne more vstvariti trdnih tal. Naravna lega Avstro-Ogrske je taka, da bi morale biti vse balkanske države veliko odjemališče za Avstro-Ogrsko, katero bi se še širilo v orijent, s tem pa bi se dvigala veljava naše države po onih zemljah še v marsikakem drugem pogledu. Ali ta zunanja politika bi morala biti vsaj za Balkan slovanska, ne pa tako zastarelo nemška, kakoršna je, in kakoršna prinaša državi udarec za udarcem.

Kako nes pametno postopajo avstrijski diplomatje, koliko protislovanskega duha je še v visokih glavah na Dunaju, to nam kaže sedaj spor med Avstrijo in Srbijo radi carinske zveze z Bolgarijo. Avstrija se je postavila na stališče, da mora Srbija opustiti carinsko zvezo z Bolgarijo ter je ne sme predložiti skupščini, kajti drugače se pretrgajo pogajanja za novo trgovinsko pogodbo med njo in Srbijo. Srbe je to zbudilo v srce in srbska vlada je odgovorila, da ne more opustiti pod nikakimi pogoji carinske zveze z Bolgarijo, pač pa je pripravljena revidirati vse določbe carinske zveze ter jih tudi spreminiti, ako bi bila kaka določba v nasprotju z določbami trgovinske pogodbe, ki se ima skleniti med Srbijo in Avstroogrsko.

Belgrad in Dunaj sta vsled teh vprašanj v živahni konverzaciji, iz katerih pa odmeva to, da se Srbija ne uda terorizmu Avstrije, pa naj ta še tako grozi. Bolgarski vladni listi izjavljajo, da ima carinska zveza le namen zblíževati obe narodnosti na gospodarski podlagi. Bolgarija pri tem ne misli

kršiti interesov Avstro-Ogrske. Srbski politiki pa ne tajijo, da je ta zveza posledica jugoslovanskih teženj ter prvi večji znak uspeha jugoslovanske politike. Minili so tisti časi, ko so bile mogoče v Belemgradu avstrofilske vlade. Srbija in Bolgarija sta se postavili na odločno stališče, da se ne udasta pritisku, Srbija je pripravljena na gospodarsko vojno z Avstrijo, Bolgarija pa bo zahtevala pri obnovitvi pogajanj za trgovinsko pogodbo z Avstrijo, da Avstrija prizna srbskobolgarsko carinsko zvezo, kajti za Bolgarijo je ta zveza sklenjena reč in vse države morajo računati z njo.

Avstrija noče odnehati, Srbija in Bolgarija tudi ne. Avstrija je končno izjavila, da naj dovoli Srbija na carinski zvezi take izpremembe, ki se zdijo njej potrebne, ali v Belemgradu so odklonili tudi to. Srbski minister zunanjih poslov je izjavil avstroogrskemu poslanku, da srbska vlada odklanja od Avstrije stavljenе jej pogoje proti srbskobolgarski carinski zvezi.

To je spor dalekosežnega pomena, spor, iz katerega gledana beli dan avstrijska protislovanska politika. Kakor tlači in razdvaja Avstrija svoje narode, tako hoče razdvajati tudi druge izven nje, ki stojijo z njo v kupčijskih zvezah. To pa je zlo, katero se masčuje ter neizmerno škoduje Avstriji sami! V dandanašnji veliki konkurenci na svetovnem trgu je treba previdnosti in kulance ter prilagodenja razmeram, ne pa neumnega terorizma in kljubovanja. Naravni razvoj je zveza slovanskih držav na Balkanu. Tega pač Avstrija ne prepreči — zato naj bi računala pametno s takim dejstvom pa si uravnala svoje ravnanje primerno toku časa. Kajti žalostno je, če koga na stare dni brecajo mladi, katerih je bodočnost.

V dobi suhih let.

III.

Po »Gorici« lažejo, da trdimo mi, da so vseh neuspehov krivi le klerikalci, ter pri tem ne upoštevamo nič dejanske okolnosti, da so Lahi v deželni zbor v večini, ter da je 11 več nego 10. Slepariji! Mi smo vedno povdarjali, da je boj z Lahi hud, zlasti še, odkar je deželni glavar dr. Pajer, ki tudi glasuje v zbornici. Položaj res ni lahek, Lahi so pri sedanjih razmerah, ko glasuje z njimi tudi deželni glavar, neizprosni in ošabni, pot do kompromisov je zaprta, ker ni več tako, kakor pod Coroninjem, ko je stala desetorica proti desetorici — ali kljub vsemu temu je neopravičeno, je nemoško, je izdajsko in strašne škode za goriške Slovence ono stališče, na katero so se postavili klerikalci, namreč na stališče: smo v manjšini; zategadel ne moremo nič storiti. Na ta način prav grdo sleparijo javnost ter hočejo prikriti svoje politične grehe.

Če se je položaj v deželni hiši vsled nastopa Pajerjevega poslabšal, je pa neobhodna potreba na slovenski strani toliko resnejši, toliko močnejši odpor. To je pač naravno, to pač mora biti — ne pa udati se slepo pa javkati: smo v manjšini.

Če bi bila slovenska desetorica sestavljena iz celih mož, ki bi znali nastopati ter se energično boriti tako, kakor se je to že pokazalo v sredini desnice v zbornici, potem bi že drugače plesal laški bog dr. Pajer in laški poslanci bi postajali malo manj ošabni in bolj nagnjeni kompromisom.

Ali tega odpora ni, tega boja manjka, in tega odpora nočejo klerikalci.

Tu vmes tiči njihova krivda, tu je pravi vzrok za neuspehe.

Tak boj more biti uspešen v naši zbornici le, če je solidarna v njem cela

slovenska desetorica. Take solidarnosti pa kratkomalo n o č e dr. Gregorčič, on prezira napredne poslance ter ljubimkuje z Lahi. Zakaj pa vse to dela? Pač le zato, ker je zvezan z Lahi, ker je primoran tlačniti jim in biti lepo tiho. Lahi so mu pomagali v državni zbor, vlada pa je šla klerikalcem na roko pri deželnozborskih volitvah na celi črti; saj je odnesla že določeno volitev volilnih mož v goriškem okraju kar za cel teden, da so imeli časa v cerkvi in zunaj nje še mehčati volilce, ki niso bili še dovolj mehki. Gregorčič je pričakoval poraze, ali cerkev, vlada in Lahi so jim pomagali do večine. Odahnil se je mož, ali neprost, marveč zvezan, oddahnil za trenotek, potem pa šel s svojimi pajdaši hlapčevati. Drugodi ta človek ne pozna hvaležnosti, Pajerju in vladi pa je hvaležen do — izčajstva. Tukaj so uzroki, pravi uzroki za neuspehe. Tukaj so krivci.

Klerikalci pa tudi hodijo do skrajne meje naravnost proti naprednjakom v zbornici. Kadar sproži kak napreden poslanec kaj pametnega, so kar nervozni, včasih glasujejo za, včasih proti, včasih pol in pol, kakor se jim baš zdi, pripete pa se slučajni, da se postavijo kar odločno nasproti. Saj je našim čitateljem gotovo še v spominu, kako se je obdrnil Grča ob poslanca, ki je navajal v važnih stvareh pomisleke, češ, da se tako dela samo za to, da se govori. In šlo je za važne reči, take, ki se živo zadevajo kmetskega žepa. Seveda, kaj mari župniku Grči vse to!

Poleg zveze z Lahi in vlado jih veže strastno sovraštvo do vsakega slovenskega napredka. »Narodna prosveta«, to lepo kulturno društvo, je bila uložila prošnjo za podporo. Prošnja je šla v petičijski odsek. V tem odseku imajo Slovenci večino. V zadnjem zasедanju so bili v tem odseku: dr. Gregorčič, Klančič, Lapanja, Štrekelj, Bombig, Holzer, Faidutti. In v tem odseku se je sklenilo iti preko prošnje na

Grof Monte Cristo.

Napisal Alexandre Dumas.
(Dalje.)

„Moj ljubi gospod Lucien,“ pravi gospa Danglars iz druge sobe, „ali se ne pritožujete večkrat, da vas gospica Evgenija neče nikdar počastiti s tem, da bi z vami govorila?“

„Milostiva,“ odvrne Debray, „igraje se z majhnim psičkom, ki je slutil v njem domačega prijatelja in mu izkazoval tisoč ljubeznivosti, jaz nisem jedini, ki se pritožuje nad tem; pred nedavnim časom sem slišal od gospoda Morcerfa, da ne more izvesti iz svoje zaročenke niti jedne besedice.“

„To je res, toda prepričana sem, da se to kmalu izpremeni in stopi Evgenija nekega dne v vaš kabinet.“

„V moj kabinet?“

„To se pravi v ministersko pisarno.“

„In zakaj?“

„Da vas poprosi za engement v Operi. Res, nikdar še nisem videla takega, za odlično mlado damo smešnega navdušenja za godbo.“

Debray se smeje.

„Krasno!“ pravi. „Če pride z vašim in gospoda barona dovoljenjem, ji prošnje ne zavrne, dasi smo gotovo prebužni, da bi dostojno plačali tak talent.“

„Pojdite, Kornelija,“ pravi gospa Danglars, „več vas ne potrebujem.“

Komornica zapusti sobo, gospa Danglars stopi v svojo spalnico in sede v krasnem negligéju k Lucienu.

Nato prične sanjavo božati malega psička.

Lucien jo gleda nekaj časa molče.

„Hermiona, bodite odkritosrčni, nekaj vas muči, ali ni res?“

„Nič,“ odvrne baronica.

In s težko sapo se dvigne ter stopi pred ogledalo.

„Nocoj se mi zdi, da sem strašna,“ pravi.

Debray smehlja vstane, da bi pomiril baronico v tem oziru, ko se naenkrat odpro vrata.

Danglars se prikaže, Debray sede.

Pri sumu odpirajočih se vrat se baronica obrne in gleda svojega moža z začudenjem, katerega niti ne poskusi zakriti. „Dober večer, milostiva,“ pravi bankir, „dober večer, gospod Debray!“

Baronica je bila prepričana, da ima ta obisk popraviti vse grenke besede, ki so ušle njenemu možu vekom dneva.

Napravi torej resen obraz, in ne da bi odgovorila svojemu možu, pravi Lucienu:

„Čitajte mi kako stvar, gospod Debray!“

Tega je sicer bankirjev obisk nekoliko vznemiril, a ko vidi svojo prijateljico tako mirno, se opogumi, vzame knjigo, ki mu jo pokaže baronica, ter jo odpre.

„Oprostite,“ pravi bankir, „toda baronica je zelo t. adna, ura je najst, in vi, gospod Debray, stanujete zelo daleč.“

Debray odreveni vsled začudenja; bankirje govoril mirno in dostojno, a za njegovim mirom se je skrivala nenavadno trdna volja, ta večer kljubovati svoji ženi.

Tudi baronica se začudi in premeri svojega moža s pogledom, ki bi mu bil sicer gotovo dal misliti. Danes pa vpira svoje oči v časopis, ki ga drži v roki.

In tako ta grozeči, ponosni pogled ne doseže svojega namena.

„Gospod Lucien,“ pravi baronica, „izjavljam vam, da se mi prav nič ne ljubi iti spat ter vam imam še mnogo povedati, in upam, da mi posvetite še nekaj ur svojega časa.“

„Popolnoma sem vam na razpolago, milostiva,“ odvrne Lucien flegmatično.

„Moj ljubi gospod Debray,“ pravi bankir, „prosim vas, ne mučite se in to noč ne poslušajte norostij moje žene, kajti za to imate še jutri dovolj časa. Sklenil sem, da se z vašim dovoljenjem pogovorim nocoj o zelo važnih zadevah.“

Zdaj je bil vdarec tako direkten, da popolnoma omami i Lucienu i gospo Danglars; oba iščeta oči drug drugega, kakor da se kličeta na pomoč zoper ta nepričakovani napad, toda nedvomljiva moč gospodarjeva zmaga nad močjo domačega prijatelja.

„Toda ne mislite, da vas podim, moj ljubi Debray,“ nadaljuje Danglars; „ne, gotovo ne; neka stvar, ki je nisem mogel vedeti naprej, je vzrok, da moram kar najprej govoriti z baronico; to se dogaja tako redko, da upam, da se mi to ne bode stelo v zlo.“

Debray zjeclja nekaj besed in se nato hitro priporoči.

„Neverjetno je,“ pravi, ko se zapro vrata za njim, „kakšno moč dobe nad nami možje, ki se nam zde pravzaprav tako smešni.“

Debray odide, bankir pa sede na zofu, zapre knjigo, ki je ostala odprta, napravi zelo prevzetan obraz in se igra s psom, ki mu pa ne izkazuje iste prijaznosti kakor prej Debrayu, ampak ga hoče vgrizniti. Takoj pograbi bankir ubogo žival ter jo vrže na stol ob nasprotni steni.

Psiček ostro zakriči ter zleze pod blazino, kjer obleži, preplašen vsled tega nenavadnega postopanja.

„Ali veste, gospod,“ pravi baronica, „da napredujete? Navadno ste samo neotesani, nocoj ste brutalni.“

dnevni red. Poročevalec je bil Lapanja. Strekelj je v zbornici obžaloval, da se sploh dobi Slovenca za poročevalca v takih reči, ali Lapanja mu je hitro odvrnil, da se kaj takega še zgodi. Jā, če imamo take ljudi v zbornici, potem se ni čuditi, da ni nikakih uspehov. To je bil škandal, da mu ga ni para! Treba pa vedeti, da jeden največjih sovražnikov kulturnemu društvu je — dr. Gregorčič!

Naš kmet.

I.

Klerikalci imajo neznanski strah pred zavednim, s svojo glavo mislečim kmetom. Kjerkoli se pojavi tak samostojni kmet, povsod ima za nasprotnika politikujotelega nunca. Ta ga obira, kjer le more, vleče čez zobe tudi, kjer ni umestno, ga napada celo na prižnici ter smeši po farovških listih. V tistih dopisih, katere priobčuje »Primorski list«, se naleti kar največkrat na zabavljanja in smešenja kmetov, ki nočejo biti slepo orodje v farovških rokah.

Dr. Šusteršič, glavar kranjske klerikalne stranke, pa je zmerjal v Ribnici na shodu zavedne kmete s svinjami in barabami!

S takimi napadi kaže klerikalna stranka, da nima nikakega srca za kmeta, marveč da ga hoče imeti le upreženega v svoj voz kakor živino, ki naj vleče pa molči.

Ob zadnjih deželnozborskih volitvah so objubovali kmetom paradiž na zemlji, in gotovo večno zveličanje na onem svetu — ali ves čas niso storili za kmeta prav nič.

Na varnem in po farovških listih so se priduševali, da so oni zastopniki kmetkega ljudstva, ali tam, kjer je bilo treba zastopati kmetke koristi, so pa lepo molčali. Niti toliko poguma ni bilo v teh junakih, da bi bili — zastopniki kmetkega ljudstva! — ožigosali sleparije, ki so se godile v c. kr. kmetijskem društvu na velikansko škodo ubogega kmeta. Če bi ne bilo v deželni zbornici naprednih poslancev, niti besedice bi se ne bilo čulo o tem zloglasnem »kmetijskem« društvu in njega slavnem predsedniku, deželnem glavarju, ki je, kakor znano, strašno velik prijatelj Slovencev! Da, še celo pomagali so staremu lisjaku iz zagate ter mu ustanovljali kmetijski urad.

Vse to pač je zbistrilo glavo marsikomu. Poročila o deželnozborskih zasedanjih od razkola dalje so odprla oči temu in onemu, da je začel gledati ter čutiti pezo, katere mu nalagajo iz deželne hiše slovenski klerikalni poslanci

v družbi z laškimi. Kmet se je začel zavedati — odtod strah klerikalcev.

»Gorica« pogostoma javka, da se je začela »Soča« brigati za kmeta, češ da ga je prej zanemarjala; brigati pa da smo se začeli za kmeta zategadel, ker vidimo, da pri volitvah odločuje on. Sleparka ta »Gorica«!

Le odpreti je treba letnike »Soče«, odkar izhaja, pa uvidi vsakdo, da se naš list že od nekaj peča z našim kmetom. Koliko stvarnih kmetijskih člankov je bilo že priobčenih v »Soči«, koliko nasvetov danih, koliko tožba, pisanih po kmetški roki, razglašanih potom »Soče«.

Treba pa razumeti to ljubo farovško »Gorico«. Može tam okoli nje uvidevajo, da jim postajajo kmetje v raznih krajih nezvesti, ker pač končno le vidijo, kako hla pčuje »ljubljenec naroda« našemu sovražniku dr. Pajterju, in ti ljudje čutijo, da se kmet vedno bolj oprijemlje naprednih časopisov.

V strah in trepet klerikalcem povemo tu, da je med našimi dopisniki in poročevalci jako obilo mož in mladeničev iz kmetke hiše. Kakor zna, tako piše; pišejo pa jasno in razločno, logično in krepko. Dopisom in vestem se pozna, odkod so potekle. To puščamo, da trepetajo kosti klerikalcev toliko bolj.

Med našim ljudstvom narašča močno kmetška stranka, ki pojde z nami v boj proti staremu sovražniku vsakega napredka, proti klerikalizmu. Da bo pa tak kmet močan, treba dobrega političnega in gospodarskega dela.

DOPISI.

Iz Tolmina. — (Zgodovina tolminske Čitalnice od 1862. naprej.) (Dalje). Da te zasluge ni kar tako malovažiti, posledovati je iz okoliščine, da je bilo v onih časih vse uradništvo zgolj laško in nemško in razvoju domačega ljudstva protivno, in da tudi Tolminsko tržanstvo ni poznalo slovenskega pisnega jezika, ampak le prosto domače narčje, ter je bilo vso svojo omiko, recimo vnanjo društveno oliko in šolsko vzgojo, kakor vso politično modrost zajemalo le iz kalnih laških ali nemških krogov, mest in časopisov. Menim, da se ne motim sodeč, da pred 30 leti uradnik ali sploh razumnik ni občeval s tržani inace, nego v ptujem jeziku, in morebiti se tudi takozvani boljši tržanje v društveni rabi furlanščino nego svojo materinsko reč. Marsikateri starših gg. slušalcev spominjal se bode, da se je bilo tudi še pozneje po ustanovitvi čitalnice mnogo pokoriti ptujščini in da je le-ta vladala leta in leta celo v njenih prostorih, v prostorih narodne čitalnice. Vemo pa tudi vsi, da je celo dandanes po dobi, v katerej je slovanski rod storil ve-

likanski korak naprej, težek položaj onemu človeku, ki pred vsem ljubi svojo materinščino in da se ga od marsikateri strani gleda križem in sodi po krivem. — Priznavanje in čast tedaj onim možem, ki so v prvih časih narodnega probujanja, obkoljeni in dušeni po ptujem življu, pogumno stopili na stran prvoboritelju in nositelju slovenstva na Primorskem, dr. Lavriču, ter z njim ustanovili tolminsko čitalnico.

Poziv k pristopu čitalnice, kakor že omenjeno, bil je nemški. Glasi se: »Einladung«. Podpisalo ga je dvaintrideset tržanov in uradnikov in sicer: Prvotna pravila od dne 6. januarja 1862. podpisala sta dr. Ivan pl. Premerstein kot predsednik in Valentin Luznik, not pisar, kot tajnik. Posamezna določila so približno ista z današnjimi. Tudi po njih bilo je glasom paragrafa prvega namen čitalnici čitanje slovenskih in inojezičnih knjig in časopisov, zabavljanje z deklamovanjem, igrami in enako, izključene bile so politične zadeve. O prvem občnem zboru, kakor tudi o osnovnem zboru manjkata zapisnika, kakor žalibog manjka večina zapisnikov do 17. januarja 1866. Za to dobo tedaj ni, kakor le malo podatkov za društveno življenje. Kar je v njej poudarjati in kar blago vpliva na čitance, je občevanje mladih: tedanjih čitalnic mej seboj. Iz vseh dopisov vjde mladeniški, idejalni duh. Čuti se govor ljudi, ki od srca srcu govore. Čuti se iz prvih pozdravov mej seboj veselje nad minečimi hudimi dni, veselje nad probujanjem narodne zavesti in volje. Evo nekaj teh dopisov! (Dopis čit. mariborske od 20. VII. 1862. in odgovor. Dopis iste od 12. VIII. 1862. Dopis iste od 11. IX. 1862. Dopis loške čitalnice od 12. XI. 1862. Okrožnica goriske snujoče se čitalnice X. 1862. Dopis mariborske čit. od 14. II. 1863. goriske od 15. II. 1863. kranjske od 16. II. 1863. ljubljanske z dne 19. III. 1863.) — Do konca leta 1862 vladal je v čitalnici duh, kakor za osnovitvijo. Odtorej pa življenje čitalnice postaja enakomernije in vsakdanjše. Omeniti je zapisnik družega občnega zbora od 29. XII. 1862. zato, da so se že one čase Tolminci zanimali tudi za hrvatske časopise. Nekaj tržanov naročili so »Naše gore list« na lastne troške, ter ga polagali v čitalno sobo. Iz odborove seje od 22. febr. 1863. sledi, da je dr. Lavrič učil deklamatoriko in da si je čitalnica omislila lastno knjižico. Iz dopisa »Leseverein-a« od 12. XII. 1863 sledi, da so se tedanji uradniki večinoma protivili ustanovitvi in razvijanju čitalnice, a brez uspeha, ker od tedaj ni več duha ne sluha o tem nemškem, uradnem »Leseverein-u«. Z dopisom od 3. XII. 1866. pristopila je čitalnica tolminska kot ustanovni član »Matica slov.« v Ljubljani. V zapisniku dne 24. IV. 1867. toži se mladi odv. kandidat Robert Mijani, da čitalnica goji premalo narodni duh. S kupno pogodbo od 10. V. 1868 kupili so D. Kovačič, Josip Devetak in drugi glasovir za gl. 345-20, za katerega se je nabralo prostovoljnih doneskov okoli 101 gl. ter ga pustili v rabo čitalnici. Pozneje se je kupnina v letnih obrokih popolnoma iz-

plačala. Iz zapisnika 31. VII. 1869. čita se, da je bil dr. Premerstein v imenu in kot zastopnik tolminske čitalnice na Vižmarškem taboru: Leta 1870. kupila si je tolm. zastavo s prostovoljnimi doneski. Iz zapisnika 5. XII. 1874. sledi, da se je tolm. čitalnica udeležila s pevci in zastavo Šempaskega, Tolminskega in Brijškega tabora. V zapisniku od 7. III. 1876. naznanja se smrt predsednika čitalnice, nje pridnega ustanovitelja in narodnega buditelja odv. dr. Lavriča. V njega spomin ostalo je predsedniško mesto do konec leta nezasedeno. V zapisniku 6. VIII. 1876. pristopila je čitalnica »Glasbeni Matici« v Ljubljani. Glasom zapisnika od 13. XI. 1883. kupila je čitalnica štiri srečke za »Narodni dom« v Ljubljani. Iz tega se vidi, da je tolminska čitalnica vkljub vsem zaprekam krepko živela in se udeleževala narodnega dela, žrtvovaje po svoje moči za prve narodne zavode. Leta 1885. nakupila si je čitalnica opravilo, katere je še danes v rabi. Posebno mnogo truda prizadel si je za oplešanje društvenih prostorov gozdni adjunkt Ivan Bratina. Isto leto daroval je dr. Tonkli lepo sliko častnega člana tolminske čitalnice in voditelja slovenstva D. Ivana Beiweisa.

(Pride še.)

Iz Tolmina, dne 18. januarja. — Blagorodna gospođa s. kr. okrajni glavar Prinzig in c. kr. okr. šol. nadzornik Lastič sta nabrala v odlični družbi K 123 za obleko in obuvalo najubožnejšim šolskim otrokom v Tolminu. — Podpisano se tem potom najiskrenejše zahvaljuje v imenu obdarovanih otrok blagim darovalcem in gospodoma nabirateljema, ki se tudi v veseli družbi spomnita vbojih otročičev. — Vodstvo šole v Tolminu.

Voditelj: F. Kašca.

Iz Grahovske županije. — Letos je potekla 6 letna doba zastopnikov v okrajnem šolskem svetu. Volitve so bile 12. t. m. v Tolminu. — V naši županiji smo mislili voliti Torkarja, poštarja v Podbrdu. Dva dni pred volitvami v sredo 10. t. m. je pa glavar po naši županiji agitiral za poštarja ter nastopil z vsemi silami proti Vrtovcu. Glavar nam je pa s tem oči odprl. Rekli smo, ti pa pri nas čisto nič ne opraviš. Vrtovca dobro poznamo. Uživamo že sadove njegovega truda. Jablane, hruške, mlekarice so trajen in živ spomin na njega. Ker je pa glavar tako strasten njegov sovražnik, ne more biti naš prijatelj. Zato bomo pa volili take, katerih glavar noče, in nočemo voliti onih, katere želi glavar. In tako se je tudi zgodilo. Mi smo mej drugimi volili v prvi vrsti Andreja Vrtovca in mesto poštarja Miha Kenda iz Temeljina, brata učitelja Kenda na Ljubinju. Miha je pa še trša kost od Jožefa.

Iz vsega tega se pa tudi razvidi, koliko spoštovanja in upliva ima glavar pri nas.

Poča na Cerkljanskem. — Iz najviše gorske vasi pri Cerknem poročamo, da zdaj se je začela graditi nova občinska cesta od Cerknja v našo občino, ki šteje 3 vasi in nad 75 števil. Za našo vas Poče, ki šteje polovico, se pa najmanj zmenijo. Hvala lepa Vam, g. župan, ker ste bil nas povabil na dotični dan (Dalje v prilogi.)

»To izvira iz tega, da sem nocoj bolj slabe volje nego navadno.«

Hermine pogleda svojega moža z izrazom popolnega preziranjā. Strele, švigajoče iz njenih oči, so sicer prevzetnega Danglera zmedle, a danes ga puste navidezno čisto blagdana.

»In kaj briga mene, če ste vi slabe volje?« pravi baronica razdraženo in nestrpno. »Kaj imam s tem opraviti jaz? Izlijte svojo slabo voljo raje na svoje plačane komije!«

»Ne, milostiva,« odvrne Dangler; »s svojim nasvetom ste krenili na napačno pot, in ne bom mu sledil. Moji komiji so dostojni ljudje, ki mi zaslužijo moj denar in ne dobe niti od daleč toliko plače, kolikor bi jim pristojalo. Na kakšen način naj bi potem še izlil na nje svojo jezo? Ne, moja jeza naj zadene one, ki zlorabljajo mojo hišo, poškodujejo moje konje in ruširajo mojo blagajno.«

»In kdo so ti ljudje, ki ruširajo vašo blagajno? Razložite mi to, prosim vas, gospod.«

»O, pomirite se, dolgo ne nameravam govoriti v zagonetkah,« odvrne Dangler. »Ljudje, ki ruširajo mojo blagajno, so oni, ki vzamejo iz nje v jedni uri sedemsto tisoč frankov.«

»Ne razumem vas,« odvrne baronica, podraščaje prikriti trepetanje svojega glasu in rdečico svojega obraza.

»Vi me baš nasprotno razumete jako dobro,« pravi Dangler, »toda če vstrajate pri svoji zlobni volji, vam povem, da sem izgubil pri španskem posojilu sedemstotisoč frankov.«

»Ah,« pravi baronica porogljivo, »in za to izgubo delate odgovorno mene?«

»In zakaj ne?«

»Ali sem kriva jaz, da ste izgubili sedemstotisoč frankov?«

»Vsekakor nisem kriv tega jaz.«

»Enkrat za vselej sem vas prosila,« odvrne baronica ježno, »da ne govorite z menoj o blagajni; to je jezik, katerega se nisem naučila niti v hiši svojih starišev, niti v hiši svojega prvega moža.«

»Vraga, to verjamem rad,« pravi Dangler, »kajti jedna kakor druga sta bili brez novčita.«

»In tukaj me od jutra do večera bole ušesa vsled trgovinskih pogovorov; ta glas, ki ga vzbuja preštevanje denarja, mi je neznosen, in ničesar ne poznam, kar bi mi bilo zoprnejše od vašega glasu.«

»Res,« pravi baron, »kako je to čudno! In jaz sem mislil, da se za moja podjetja živo zanimam.«

»Jaz? In kako ste prišli na tako neumno misel?«

»Vzbudili ste mi jo vi sami.«

»Ah, na kakšen način?«

»Čisto gotovo.«

»Želim, da mi razložite, ob kateri priliki se je to zgodilo.«

»O moj Bog, to razložiti je jako lahka stvar. Zdnjega februarja ste govorili z menoj prvič o kaitiških fondih. Sanjalo se vam je, da je priplula v havrsko pristanišče ladija, prinašajoča vest, da se neko plačevanje, o katerem se je mislilo, da je preloženo na večnost, realizira. Vaše proroško spanje poznam in pokupil sem pod roko vse kaitiske kupone, ki sem jih mogel dobiti, dobil štiristo tisoč frankov in jih dal vam sto tisoč. S temi ste lahko storili, kar se vam je zljubilo, to me nič ne briga.

»Meseca marca se je šlo za železniško koncesijo. Ti družbe so ponujale jednake garancije. Rekli ste mi, da vam pravi vaš instinkt — in dasi sicer prezirate vsako špekulacijo, vendar verjamem vašemu, v gotovih ozirih čisto razvitemu instinktu — da vam torej pravi vaš instinkt, da podelite privilegij južni družbi.

»In jaz sem se podviral, da sem takoj pokupil dve tretjini akcij te družbe. Zgodilo se je, kakor ste rekli, vrednost akcij se je potrojila, in dobil sem milijon, od katerega sem vam dal dvjesto in petdeset tisoč frankov. Kaj se je zgodilo s tem denarjem?«

»Toda kaj hočete povedati z vsem tem?« vsklikne baronica, vsa trepetajoča vsled jeze in nestrpnosti.

»Potrpite, milostiva, vse vam postane jasno.«

»To je sreča!«

»Meseca aprila ste obedovali pri ministru. Govorilo se je o Španiji, in vi ste čuli tajen pogovor; šlo se je za pregonstvo dona Carlosa. Nakupil sem si španskih fondov in dobil šeststotisoč frankov oni dan, ko je Karol V. prekoračil Bidassoo. Od te vsote ste dobili petdeset tisoč tolarjev in tudi s temi storili, kar se vam je zljubilo: jaz nisem zahteval računa od vas; toda zato ni nič manj res, da ste dobili to leto petstotisoč liber.«

»In naprej, gospod?«

»Ah, da, kakor boste slišali, postaja stvar izza tega časa umazana.«

»Vi se znate izražati. re. nično...«

»Povem samo svoje misli, to je vse, kar mi je treba... Nadalje ste imeli, to je bilo pred tremi dnevi, političen pogovor z gospodom Debrayem, in mislili ste, da morate iz njegovih besed sklepati, da je don Carlos zopet na Španskem. Takoj sem prodal svoje rente, vest se je širila, panika je nastajala, jaz nisem več prodajal, ampak razdal. Drugi dan se je pokazalo, da je vaše poročilo brez vsake podlage, in jaz sem izgubil sedemstotisoč frankov.«

»Torej?«

»Torej ker sem vam dal četrtno svojega dobička, prevzamete lahko tudi četrtno moje izgube. Četrtna imenovane vsote je stopetinsedemdesettisoč frankov.«

»Toda kar mi pravite zdaj, je zelo čudno in ne spada sem, res ne. Kako pomešate v vso to povest ime gospoda Debraya?«

»Ker vam vsoto, ki jo zahtevam od vas, v slučaju, da je več nimate, posodi jeden vaših prijateljev, in gospod Debray spada med vaše prijatelje.«

»Fej!« vsklikne baronica.

merjenja na lice mesta, da bi se dogovorili, kod bi nam najbolj služila. S tako hvaležnostjo nam povračujete. Malo potrpite, morda vam še prav pride. Kaj mislite, da smo vsi tako debeli, kakor je odbornik iz naše vasi in klerikalne stranke, ki ga ne potrebujejo za drugo pri občinskih sejah, kakor da klima. Tudi ne zaslužijo drugega kakor to, da ga denete na eni tistih rajd, ki so nas brezpotrebne, za odmetavnik. Bo že dosti močan, da bo nam odnašal vozove, ker drugače se bo težko prišlo naprej.

Opomniti moram tudi to, da ker se že dela z robotami in tudi taka dela, ki ne spadajo v robote, namreč škarpje zidati, to ne gre, ali pa če bi že bilo, kadar pride kaj zaslužiti, naj služijo domači občani, je že dosti sposobnih za tako delo in tudi radi kaj zaslužijo; ne pa nam unanje vsiljevati.

Iz Devina. — Pred kratkim je šel naš glavni M., da bo „godel“ v cerkvi sv. Ivana. Z njim je šel tudi devinski mežnar in njegov brat, da bosta pela. Ti so zagrizani lahoni, nasprotniki slov. narodu. V tem hipu pa pride slovenski organist s pevci. Pa so jo popihali lahoni. Mežnar je bil zakričal še kaplanu, da se bodo videli v Devinu pri dekanu. Čudno in sramotno je, da gre dekan na roko takim ljudem. Dekanova kuharica gospodična Marijana mu tudi gre na roko. Tako je skakala, ko ji je prišel mežnar povedat, da so šli Slovenci pet k sv. Ivanu, da je hotela kar znoreti. Da je ni sram to ljubljankin! Kamor se farovška kuharica meša, tam je gotovo burja, sneg ali pa vojna.

Na tretji božični praznik je govoril dekan med pridigo, da so orglje od škofa. Ali nismo vsi skladali za nje. Koliko je, pa on dal?

Na zadnje moramo še povedati, da je v zahvali Božičnici pomota; P. ne pritiče nobena zahvala.

Iz Štanjela na Krasu. (Strancar odhaja.) — Naš nunc odhaja iz Štanjela v Rihemberg. S seboj pa bi menda rad vzel vse, karkoli mogoče. Skopal je vse cvetlice z dvorišča pri farovžu, skopal gartrovče, vzel tudi les, skopal vsako drugo trto, vse bi rad odnesel. Najbrže bi rad vzel s seboj še farovž, ker pravijo, da mu oni v Rihembergu ni nič kaj všeč. Priporočamo ga Rihemberžanom, mislimo pa, da ga bodo kmalu siti, kakor smo ga pri nas.

Z Vogrškega. — V nedeljo 21. t. m. je zopet priporočeval naš g. nunc Berlot „kato-liške“ časnike, in sicer najprvo „Domoljuba“, potem pa „Bogoljuba“. S tem nas je zopet mamil, da reveži ne vemo, katerega bi si naročili. Rekel pa je, da naj pridemo v farovž k njemu, da jih on upiše. Rekel je, da naj se piše, kar se hoče, po časnikih proti priporočbi, da bo on vsejedno tiste časnike priporočal. Rekel je tudi, da nauki sv. cerkve so vsi dobri, da kar sv. cerkve uči, vse dobro uči. G. nunc! S tem stavite sv. cerkev in sebe vse za eno, mi pa dobro vemo, da cerkev in vi ni vse jedno. Gotovo je, da bo vas le malokdo ubogal za tiste časnike, katere ste priporočal. Ubogali vas bodo le podrepaniki, ki so lačni izpetljanih jezikov in žejni poverbena-pikolita.

Časi teme minevajo tudi pri nas. Zasi-jalo je že precej močno sonce, da vas že do-

bro poznamo, in da vas že od daleč vidimo, po kateri poti bi nas radi vodili. Ali ne pojde več. Vašega jarma nočemo več poznati. V kratkih letih ostanete prav pri malem številu Vam podložnih, to vam zagotavljam. Svobodo hočemo in kmetski napredek. Živela kmetska stranka!

Iz Pevme. — Neko čudno vrvenje se opaža te dni po naši občini. Kaj pridno letajo pristaši takomimovane „boljše stranke“ okoli posestnikov. Vsekakor sumljivo to laskanje! Bliža se namreč čas občinskih volitev. Radi tega bi svetoval vsem volilcem, naj se nikar ne dajo preslepiti od teh letačev. Vsak je dolžan po svojem prepričanju voliti v občinski zastop može, ki imajo resno voljo zastopati interese cele občine ne pa posameznih gospodov. Pozor torej!

Pa še nekaj. Pred letom so nam postavili po vasi svetiljke, ki naj razsvetljujejo temno noč ter kažejo potnikom pot skozi vas. To je sicer zelo koristna naprava. Le žal, da se ljudje vedno pritožujejo, češ da so svetiljke le „ga tu, da delajo parado pri belem dnevu. Po noči jih tako nobeden ne vidi, ker ne gorijo. Morda je temu vzrok podraženje petroleja? O tem pa dvomim. Želiti je, da se občinski očetje vendar enkrat potrudijo in ukrepanje potrebno, da se napravi konec temu neredu.

Pevmečan.

Domače in razne novice.

Obisk pri predstavah „Narodne prosvete.“ — Pri oceni zadnje igre smo rekli, da spregovorimo še posebej nekoliko o obisku pri predstavah „Narodne prosvete“. Obisk nikakor ne odgo-varja temu, kar nam nudi omenjeno društvo. Pri „Lanovcu“ je bil obisk še povsem dovoljen, bi lahko rekli, ali zadnjič smo pa zopet pogrešali vse polno občinstva. Ne moremo reči baš, da je bilo prazno, ali tako „srednji“ obisk, kakor se je kazal v parterju, mora nas vesti le do tega, da prav toplo apelujemo na občinstvo, da pridnejše obiskuje predstave v „Trgovskem Domu“. Te predstave so res že lepe. Tako se še ni igralo v Gorici med Slo-venci. Zato pa tudi zaslužijo, da se jih upo-števa in redno obiskuje.

Jedna naših velikih napak je ta, da imamo mnogo premalo zaupanja v svojo lastno moč. Nasi ljudje tako radi pohajajo tu je prireditve, za drag denar gredo k ničvrednim predstavam, v „komedije“ in drugam, le pod domačo streho jih je strašno težko spraviti. Tu je vse predrago, nad vsako malenkostjo se spodikajo, so ljudje, katerim ni nobena reč všeč, pri tujcih pa so z vsem zadovoljni, lepo molčijo o napakah, drugače pa hvalijo vse vprek. To je napaka, katera pa se mora odpraviti.

V društvu „Narodna prosveta“ delujejo čvrste mlade moči, ki se trudijo, žrtvujejo, da se uprizori kaka lepa, čedna igra ter se lepo igra — obisk pa ni tak, da bi odgovarjal trudu in resničnemu užitku, katerega ima gledalec. Balkon je bil poln zadnjič, tudi v parterju je bilo, kar je bilo, ali to je vse pre-malo. Gledališče more uspevati le, ako se

splača trud s predstavami; spleta pa se, ako se dobro igra pri dobro obiskanem gledališču. Seveda ne moremo nikogar goniti v gledališče, ali žalostno je, če se vidi, koliko sloven-ske inteligence je odsotne, koliko dobrih me-ščanov ni blizu ne poleg. Narodna čast nam pač velevala, da se borimo skupno za naš na-predek v mestu, da se podpiramo, skušamo svoje moči in jih s skušnjo jačimo. Tako je mogoče napredovati — trugače ne.

Gledališče je pač velikega kulturnega pomena za nas v mestu, zato pa pričakujemo, da se vse naše zavedno občinstvo dvigne iz nerazumljive letargije ter se deleži naših stremeljenj po napredku v bodoče tudi s prav pridnim obiskom predstav „Nar. prosvete“ v „Trgovskem Domu“.

Kmetijski shod v št. Petru. — „Goriško kme-tijsko društvo“ je priredilo v nedeljo v št. Petru pri Gorici shod. Ob napovedani uri se je zbralo okoli 100 posestnikov iz št. Petra in Vrtojbe.

Prvi je govoril poslanec Jakoncčič, ki je razložil, zakaj se je ustanovilo društvo, kak pomen ima, kako se razširja itd.; pozval je posestnike, naj se pridno oglašajo k pri-stopu.

Drugi je govoril pot. učitelj Štrekelj, ki je v poljudni besedi govoril o sadjereji ter opozarjal, kako naj zlasti v št. Petru izkori-šajo za sadjerejo ugodno zemljo, da bi mogli z ozirom na novo zvezo s severom uspešno trgovati z najboljšim sadnim pridelkom.

Navzoči so poslušali govore pazljivo, tuintam posegli vmes z različnimi vprašanji. Ko je skončal Štrekelj, so se oglašali razni posestniki ter izpraševali o raznih gospodar-skih rečeh, katere je pojasnjeval pot. uč. Štrekelj.

Tajnik Kocjančič je potem napisal v društvo več na novo prigašenih udov.

Kmetovalci! Pristopajte k društvu!

Društvo priredi še več takih poučnih shodov. Tako je prav, to je kos pravega dela za povzdigo kmetijstva!

Socijalnodemokratsko predavanje v Gorici. — V nedeljo so imeli soc. demokratije pre-davanje v „Centralu“. Predaval je neki Cal-lini (Kalin) o Rusiji, o vojni z Japonsko, o revoluciji itd. Ruskega carja je imenoval pi-janega od strahu in krvi! Predavanja so sicer lepa reč — ali če pomislimo, kje ži-vimo, moramo le reči gg. laškim soc. demo-kratom: Warum in die Ferne schweifen, das Schlechte liegt so nah!

Učiteljski zakon. — Cesar je potrdil zakon-ski načrt glede zboljšanja učiteljskih plač, ka-kor je bil sprejet v zadnjem zasedanju našega deželnega zbora.

Novi nadškof in knez gorški. — Sedaj poro-čajo tudi razni nemški listi, da je imenovanje dr. Sedeja nadškofom in knezom izvršena reč, kakor smo mi to že naznanili.

Razpisano notarsko mesto. — Mesto notarja v Tolminu je razpisano, ker se je notar dr. Quarantotto odpovedal notarstvu. Prošnje za to mesto je ulagati do 10 febr. t. l.

Učiteljske v Kopru. — Moško učiteljske se nahaja še vedno v koperskem gnezdu. Iz ust

vlade smo že čuli, da se bavi s premestitvijo tega zavoda v kak drug kraj — ali doslej še ni nič. Vse je tiho. Učiteljem so se zvišale plače, prav bi bilo, da se da tudi učiteljske na primernejšem kraju. Koper ni kraj za dobro učiteljske, pa če bi delovale na njem najboljše moči ter če bi dijaki kazali največje zana-manje za vsesplošno izobraževanje. Ponovno mo-ramo klicati: učiteljske proč iz Kopra v Go-rico! Poslanci, ganite se!

Z bajonetom je ranil domobranski korp-or-al Persolja na Kornu nekoga A. Pavlina, in sicer v prepiru. Pavlinov prijatelj Iv. Kante je razorožil vojaka, nakar je prihitela policija, ki je aretirala vojaka.

Združeni obrtniški mojstri priredijo dne 27. t. m. sijajni ples v „Trgovskem Domu“. Pri-četek ob 8½ zvečer. Svira vojaška godba. Vstopnina: Vabljeni z 1 damo 2 kroni, vabljeni pomočniki z 1 damo 1 krono; vsaka nadaljna dama doplača 1 krono. Pred odmorom grbiv živih podobah. Učenci bodo predstavljali vsak svojo obrt. Pre-bitek plesa se porabi za nagrade najprijnejšim učenčem obrtnih šol. Postrežbo poskrbi gostilničar g. Birska. — Pričakovati je 27. t. m. prav lepega, animi-ranega večera v „Trgovskem Domu“.

Požar. — 22. t. m. je pogorel v Kamnjah na Vipavskem hlev, napolnjen s senom, last Andreja Vodopivca št. 50. Škode je 1600 K. Zavarovan je pa le za polovico tega.

Passivna rezistenca v Nabrežini. — Premikati na nabrežinski postaji so zahtevali odstranitev preglednika Pavčiča radi sporov z njim. Spi-sali so zapisnik, potem pa odslavili 12 pre-mikačev. Dne 22. t. m. je bil shod, na katerem se je sklenilo začeti s pasivno rezistenco na postaji in v kurilnici. Tako se je sklenilo tudi v Trstu vstrajati v rezistenci toliko časa, da se vzame onih 12 odpuščenih zopet v službo. Ednako v Gorici.

Razpis dražbe. — Dne 14. febr. t. l. ob 3. uri popoldne se bo na c. kr. okr. glavar-stvu v Gorici vršila javna zmanjševalna dražba s pismenimi ponudbami za oddajo gradbe Bran-iške ceste v kosu od potoka „Podlazi“ do ceste, ki vodi od Gabrij v Kodreče. Imenovana zgradba je cenjena na 13.556,01 kron.

Laški obsojenec. — V Krminu so prijeli 27 letnega M. Grinoverja iz Karare pri Če-dadu, ker ga išče oblast v Italiji radi kazni 5 mesecev, katero ima prestatiti.

Izpred sodnje. — 31 letni A. Širok iz Grgarja se je v pijanosti zoperstavljal redar-jem v Solkanu. Obtožbe javnega nasilstva je bil oproščen, pač pa radi pijanosti obsojen na 5 dni zapore.

Bralno društvo v Šempasu priredi 28. janu-varja t. l. v dvorani g. E. Rijavca veselico s petjem, igro, deklamacijo in šaljivim sreča-njem. Po veselici prosta zabava. Med posa-meznimi točkami in pri zabavi svira domača godba. Pričetek veselice ob 4. uri popoldne. K obilni udeležbi vabi — odbor.

Samomor. — V Turjaku v Kurlantji se je ustrelil z revolverjem 74 letni A. Bosma. Vzrok: neozdravljiva bolezen.

Slovensko bralno in podporno društvo v Gorici priredi sijajni ples v petek dne 2. februarja 1906. v prostorih „Trgovskega doma“ v Go-

„O, ne delajte gest in ne kričite, ne vprizarjajte mo-derne drame, milostiva, če nočete, da vam povem, da vidim gospoda Debraya, kako razpolaga s petsto tisoč franki, katere ste mu dali vi, se roga in si pravi, da je izumel to, kar se ni posrečilo najspretnjšim igralcem, namreč ruleto. v kateri dobi, ne da bi stavil, in v slučaju izgube ne izgubi ničesar.“

„Ničvrednež,“ vikne ona, „ali se drznete reči, da ne veste, kaj mi danes predbacivate?“

„Ne rečem niti, da vem, niti, da ne vem, ampak rečem le: Preglejte moje vedenje napram vam tekom štirih let, odkar vi niste več moja žena in jaz ne vaš. mož, in videli bode-te, da ravnam dosledno. Nekoliko pred najinim razporom ste že-leli študirati godbo z znanim baritonom, ki je gostoval z veli-kim uspehom v italijanskem gledališču; jaz sem hotel študirati ples z ono plesalko, ki se je tako proslavila v Londonu. To me je veljalo, za vas in za samega sebe, nekako sto tisoč frankov, in rekel nisem nič, ker mora vladati v domačem živ-ljenju nekaka harmonija. Sto tisoč frankov v ta namen, da mož in žena temeljito proučita ples in godbo, to ni predrago. Potem vas je petje pričelo dolgočasiti, in porodila se vam je misel, da bi študirali z ministrovim tajnikom diplomacijo. Jaz vas pustim, da jo študirate. Veste pač, da mi ni bilo nič na tem, dokler sem mislil, da plačujete te ure iz svoje blagajne. Danes pa vidim, da jih plačujete iz moje blagajne in da me velja ta pouk v enem mesecu sedemsto tisoč frankov. Toda stojte, milostiva, tako stvar ne gre naprej! Če vas hoče diplo-mat poučevati brezplačno, naj le še prihaja, sicer ne sme več prestopiti praga moje hiše; ali razumete, madame?“

„O, to je preveč,“ kriknje Hermina, ki ji vsled jeze skoro poida sapa, „lu daleč ste prekoračili meje dostojnosti, gospod.“

„Toda,“ nadaljuje Danglars, „z veseljem opažam, da se prostovoljno uklanjate stavku: „Žena mora ubogati svojega moža.““

„Psovke!“

„Prav imate, govoriiva hladno. Vedno sem se mešal v vaše govorilo o nji ves Paris! Toda mislite vendar na to, da zakri-zadeve samo vam v korist; delajte torej tako tudi vi! Rekl jete svoje pregreške in kriva pota s svojim zakonskim možem; ste, da vas moja blagajna nič ne briga. Prav, oskrbuje svojo, to je pravi A B C umetnosti: ker vaši možje večidel nečesto videti vaših slabostij, niste nič drugega nego medla kopija ve-tine svojih prijateljic, tako zvanih dam sveta. Z menoj pa ni tako, milostiva; jaz vidim in sem videl; tekom šestnajstih let se vam je morda posrečilo, da ste mi prikrili kako svojo misel, toda prikrili mi niste nobenega svojega dejanja, svoje slabosti ali svoje napake. Kaj se je godilo, ko ste se veselili svoje prekanjenosti in si domišljali, da me varate? Od gospoda Vil-leferta do gospoda Debraya so trepetali pred menoj vsi vaši prijatelji. Nihče izmed njih ni prezrl v meni bišnega gospo-darja, to je bila moja volja, in nihče se vam ni drznil o meni reči tega, kar vam pravim danes sam. Dovoljujem vam, da se vam zdim noznosen, toda ne smete me delati smešnega, in zlasti vam enkrat za vselej odločno prepovedujem, da me rui-nirate.“

„Kako lahko mogoče je to!“

„Čisto gotovo. Kdo je kdaj videl kaj takega. Napačno te-legrafično poročilo je skoro nemogoče. Zadnja dva telegrafa sta dajala skoro čisto nasprotna znamenja: ali se ne glasi to res tako, kakor da je pripravljeno samo za me?“

„Gospod,“ pravi baronica nekoliko ponižnejše, „zdi se mi, da ste pozabili, da so prizadetega uradnika odpustili iz službe in da se je govorilo celo o tem, da ga postavijo pred sodišče, da je bilo dano povelje, naj ga zapro, in da se je to povelje gotovo izvršilo, če se ni odtegnil potem bega vsemu poizvedo-vanju ter je priznal s tem svojo krivdo ali vsaj svojo zmoto... To je torej zmota.“

„Ki neumne spravlja v smeh, vzame ministru jedno noč spanja, popiše po gospodih državnih tajnikih mnogo papirja, mene pa spravi ob sedemsto tisoč frankov!“

„Toda, gospod,“ pravi naenkrat Hermina, „če na vsak način dolžite gospoda Debraya, zakaj se potem obračate na me? Zakaj pograbitte ženo, če tožite moža?“

„Ali poznam jaz gospoda Debraya?“ pravi Danglars. „Ali ga hočem poznati? Ali hočem vedeti, da je on svetovalec? Ali hočem ubogati njegove nasvete? Ali sem jaz oni, ki igra? Ne, vse to izhaja od vas, milostiva, samo od vas in ne od mene!“

„Toda zdi se mi, da ste se po teh nasvetih jako radi ravnali.“

Danglars zmigne z rameni.

„Res, neumne creature so te ženske, ki se smatrajo za ženi-je, ker so zapletle to ali ono intrigo tako dobro, da je

videti vaših slabostij, niste nič drugega nego medla kopija ve-tine svojih prijateljic, tako zvanih dam sveta. Z menoj pa ni tako, milostiva; jaz vidim in sem videl; tekom šestnajstih let se vam je morda posrečilo, da ste mi prikrili kako svojo misel, toda prikrili mi niste nobenega svojega dejanja, svoje slabosti ali svoje napake. Kaj se je godilo, ko ste se veselili svoje prekanjenosti in si domišljali, da me varate? Od gospoda Vil-leferta do gospoda Debraya so trepetali pred menoj vsi vaši prijatelji. Nihče izmed njih ni prezrl v meni bišnega gospo-darja, to je bila moja volja, in nihče se vam ni drznil o meni reči tega, kar vam pravim danes sam. Dovoljujem vam, da se vam zdim noznosen, toda ne smete me delati smešnega, in zlasti vam enkrat za vselej odločno prepovedujem, da me rui-nirate.“

Do trenutka, ko je imenoval bankir ime Villefort, je bila baronica še precej mirna, toda pri tem imenu prebledi, plane kvišku, zamahne z rokami, kakor da hoče pregnati neko pri-kazen, in gre tri korake proti svojemu možu, kakor da mu hoče iztrgati to strašno skrivnost, katere ni poznal ali pa je morda iz svojih, navadno strašnih nagibov ni hotel popolnoma izreči.

„Gospod Villefort? Kaj naj to pomeni? Kaj hočete s tem reči?“

„S tem hočem reči, milostiva, da gospod de Nargonne, vaš prvi soprog, ni bil niti filozof, niti bankir ali morda oboje skupaj in da je umrl morda iz jeze ali žalosti nad tem, da ni imel od kraljevega prokuratorja nobene koristi, ali pa, ker je videl, da ga čaka očetovsko veselje, ko se je vrnil z devetme-sečnega potovanja. Brutalen sem, to je res, a tega ne vem samo, ampak celo baham se s tem; z brutalnostjo dosegam svoje uspehe tudi pri spekulacijah. Zakaj ni usmrtil drugega mest samega sebe? Ker ni imel oskrbovati nikake blagajne, jaz pa

riči. — Pričetek ob 8½ zvečer. Vstopnina: Udje 1 K, z družino 2 K; neudje 2 K, z družino 3 K.

Čisti dohodek je namenjen društveni bolniški blagajni.

Želeli je, da se udeležijo te zabave poleg prijateljev delavstva tudi mnogo delavstva samega.

Bralno in pevsko društvo „Venec“ na Preserjah bo imelo občni zbor dne 28. t. m. na Kresiji s sledečim vspehom: 1. Nagovor. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Volitev odbora. 5. Volitev pregledovalcev računov. 6. Raznosterosti. Zborovanje prične ob 1. uri pop. Somisljeniki, prijatelji društva, pridite in oglejte si in tudi vi pristopite, ako vas veseli. Odbor.

Radl žaljenja veličanstva in vere je bil aretiran neki 26 letni S. Malek iz Štajerske.

Društvo „Naprej“ v Dornbergu priredi dne 18. febr. t. l. že naznanjeno veselico z vojaškim orkestrom v novi dvorani gostilne pri „Edinosti“. Veselica obeta biti jako dobra.

Opeknel se je 17 mesecev stari deček družine Vižintinove v Zdravščini. Mati je šla po vode, 4 letna deklica ni pazila na malega, ki je prišel preblizu ognja ter se ves opeknel. Težko da okreva.

Protin
revmatične
bolezni

edino le z

Zoltánovim mazilom.

Steklenica 2 kroni, več poštnina.

Se dobiva v vseh lekarnah.

Poštna razpošiljalca: lekarna Zoltán Budimpešta.

Razgled po svetu.

Cesar o splošni volilni pravici. — Te dni je bila pri cesarju v avdienci deputacija maloruskega naroda iz Galicije. Deputacija se je zayzemala za to, da mora tudi maloruski narod biti deležen splošne volilne pravice, kakor mu gre po jakosti in številu. Cesar je rekel, da vlada predloži zbornici načrt splošne volilne pravice prihodnji mesec, da se razpravlja o njej konstitucionalnim potom. Rekel je, naj bodo prepričani, da se bo vlada ozirala natančno na pravice in interese vsih narodov, da bo mogel vsak zastopati svoje zahteve. Ali da se more izvršiti vse v redu, ni treba demonstracij, marveč stroge postavne poti. V tem smislu naj tudi deluje deputacija.

Kaj uvaža Avstrija v Srbijo? — Več kot polovica vseh stvari, ki jih dobi Srbija iz tujine, pride iz Avstrije. Papirja smo uvozili leta 1904. skoraj za 1 milijon frankov, kar znaša 94% vsega uvoza v Srbijo. Volne smo dali za 2-4 milijonov frankov ali polovico vse volne,

ki je Srbija iz tujine dobiva. Volnene odeje in preproge uvaža v Srbijo skoraj edinole Avstrija. Tudi z mizarškimi izdelki in pohištvo zalaga Srbijo edinole Avstrija. Piva se pošlje od nas v Srbijo za 119.000 frankov. Zelo veliko stekla in steklenih stvari uvozimo za 800.000 frankov. Usnja in kož pošiljamo v Srbijo za 5-9 milijonov frankov. Dalje preskrbuje Avstrija skoraj popolnoma srbsko potrebo po kemičnih izdelkih. Tudi za stroje in instrumente je Srbija hvaležno izvozno polje. Končno naj še omenimo, da je Avstrija edina država, ki pošilja v Srbijo perilo, dežnike in solčnike. — Uvoz in izvoz med Srbijo in Bolgarijo je skoro neznamen. Bolgarija izvažava v Srbijo žitne pridelke, vino in tkanine, Srbija pa v Bolgarijo vrvi in konopljinske proizvode, slive in doge. Obrat je tak, da pač ne sega v trgovinske stvari Avstrije tako, da bi se postopalo tako nespametno, kakor je razloženo v današnjem uvodnem članku. Vidi se vsej akciji Avstrije le nesrečna protislovanska politika!

Vlom v Ricmanjih. — V soboto na večer so ulomili neznan tatovi v Ricmanjih v posojilnico ter pokradli 267 K v gotovini in kolkih.

Volitev v Trstu. — Volitve za tržaški mestni zastop se bodo vršile najbrže meseca marca t. l.

Velika tatvina v Trstu. — V soboto so neznan tatovi ulomili v žganjarno Konstantina Zafopulo, ki se nahaja na vogalu trga pred „Narodnim domom“ nasproti kavarne Fabris. Tatovi so odnesli kar celo blagajno, v kateri je bilo 9000 kron denarja in za okoli 1000 kron raznih dragocenosti. Blagajna se je nahajala v zalogi žganjarne. Tatvina je bila izvršena mej 4. uro in 4. uro in pol, kajti redarji so ob 4. uri poskušali vrata, a so našli ista popolnoma trdno zaprta, ko so pa ob 4. uri in pol šli zopet tam mimo, so bila vrata odprta. Šli so klicat gospodarja, a ko je ta prišel, je strahom zapazil, da je blagajna izginila. Zafopulo je zavarovan proti tatvini z ulomom.

Zašito srce. — H. Gentilini, delavec v Trstu, je v pretepu ranil 32letnega delavca C. Cavulija v srce z nožem. Prenesli so ranjenca v bolnišnico, kjer mu je zdravnik dr. Dolcetti odprl prsi ter s 3 šivi zašil srce. Kri so spravili z tok z masažo. Ranjenec se je kmalu zavedel ter spregovoril. Upati je, da okreva. Take operacije še ni bilo v Trstu.

Jadranska banka v Trstu je imela do konca pret. leta prometa 14.955.803 K. Do sedaj je prometa že nad 20 milijonov K. Začela je poslovati sredi nov. lani. Jadranska banka je kupila na oglu ulice sv. Nikolaja za 216.000 K hišo, last grofa Coroninija v Gorici.

40 vreč kave. — Trgovska trdka Wilnoi v Trstu je prijavila, da jej je ukradenih 40 vreč kave. Na podlagi poizvedbe je policija radi te tatvine aretovala 5 oseb.

Afera preiskovalnega sodnika dr. Barzala v Trstu. — Preiskovalni sodnik dr. Barzal, znan iz tržaške afere strombe, je bil premeščen iz Trsta na lastne stroške. Dr. Barzal se je namreč branil nadaljevati preiskavo proti redarju Denipoti, ki je streljal na svojega hišnega gospodarja, in katerega so sodnijski zdravniki proglasili za neodgovornega, čeprav je državno pravdnistvo zahtevalo, da mora vzdržati obtožbo. — Dr. Barzal je proti disciplinarni odredbi rekuriral na najvišje sodišče.

Književnost.

Na razsvilu. Ruske študije, spisal Bogumil Vošnjak. V Ljubljani 1906. Založil

L. Schwentner. — Zanimali smo se za Vošnjaka že, ko je pred nedolгим časom kot „homo novus“ v slovenski literaturi nastopil z „Zapiski mladega potnika“. Njegovo ime se je kmalu razširilo, in vsa čitajoča publika je vedela o njem praviti, da potuje in piše „potopise“. — Tako se je splošno nazivalo njegove proizvode, čeprav ne z vso pravico. Kajti „potopise“ pisati, vsaj v tistem starem pomenu, bi bilo dandanes nevhvaležno in neplodno delo. Potopisi so se preživeli, in Vošnjak ne piše potopisov. Vse bolj široko je polje, ki je obdeluje. In obdeluje je v tisti zanimivi, priprosti in lahki obliki eseja, ki je v naši literaturi še popolnoma nov. Kar je bilo pri nas nebeletristične, resnejše, znanstvene literature, pisana je bila večinoma vsa v suhoparnem, profesorskem tonu, in je tako širje občinstvo ni moglo prebavljati. Godilo se to sicer ni samo pri nas, ampak tudi drugod. In v tisti lahki, prikupljivi obliki je pisana tudi nova Vošnjakova knjiga, ki nosi gornji naslov. Zbranih je v nji čez 30 esejev, ki niso navidez v nobeni zvezi med seboj, in so vendar samo deli velike in harmonične slike celotnega ruskega življenja. Sicer smo že imeli nekaj spisov o Rusiji.

A vsi ti ostajajo daleč za Vošnjakovo knjigo. Kajti v nobenem tistih ni naloženega toliko raznovrstnega, rekel bi univerzalnega znanja. Vse strani ruskega življenja so naslikane v nji: umetniške, verske, politične, zgodovinske, narodnogospodarske. Svede ne vse z enako močjo. Na političnem in narodnogospodarskem polju je Vošnjak v svojem elementu.

In to lastnost ima tudi knjiga: v nji ni nikjer tistega otročjega, nekritičnega navdušenja kakega „tržaškega“ poročevalca, ki je že zagrljen od ruske himne, ne one polemične, istotako nekritične note kakega socialističnega dnevnika. Pisana je v onem strogo objektivnem, znanstvenem tonu, ki se ga sicer pričakuje od vsakega resnejšega dela, a se vobče vzlic temu le redkokrat najde. In ravno tu je bila nevarnost velika: govoriti o Rusiji v času, ko so vse mogoče sodbje in obsodbe zatemnile jasni pogled, in bi bilo mogoče srce tako rado slepilo se z lepimi in tolažilnimi besedami.

Posebno spretno roko ima Vošnjak v risanju hipnih vtisov in kontrastov. Kakor impresionističen slikar zgrabi za misel, ki mu zalehdi pred očmi, in potem pripoveduje mirno dalje, kakor bi se ničesar ne zavedal. En primer: opisuje „Hitri rinok“, trg v Moskvi, kjer so doma bosjaki, junaki Gorkega, ljudje, ki jih je vrglo življenje iz človeške družbe, in ki prežijo sedaj tam na tistem trgu, kjer kraljuje beda, glad, žganje in najnižja prostitucija, koga bi okradli in osleparili. Za trenotek zmakne to žalostno in temno sliko in prikaže se druga:

„Evo, čez trg hodi s koso na hrbtu gruča mušikov v rdečih in modrih sijajih. Široka in okrogla so lica teh kmetov, ki se ne ozirajo na leve in desno na vso to bedo,

ki jih obdaja. Hodijo s kosami preko rame, kakor da bi hodili črez pokošen travnik...“

Med najlepšimi poglavji je ono o Tolstoju. Kakor sovražnika si stojita tu nasproti veliki ruski filozof in mladi Slovenec. Dve antipodni svetovni naziranji: vera v bratstvo in ljubezen, in vera v sovraštvo in boj, ki pa je pogoj vsakega spolnjenja in napredovanja. „Žal, vsakdanji dogodki nam pričajo, da je v najkulturnejšem človeku še skrita bestija...“ mu odgovarja Vošnjak. In sedaj, ko se je v ruskem človeku res vzbudila tista bestija, in so zagospodovali boji in umori in instinkti in zverstva — je zgodovina potrdila misli mladega Slovenca. Kaj bi rekel sedaj ruski filozof?

a. g.

Knjige „Matice Hrvatske“. Dobili smo letošnjo izdajo knjig te znamenite družbe. Tudi iz letošnjih knjig je razvideti, da je „Matica Hrvatska“ popolnoma kos svoji nalogi: preskrbovati hrvatskemu občinstvu za mal denar dobrega čtiva zabavne in znanstvene vsebine ter s tem ob enem pospeševati hrvatsko literaturo. Izmed domačih hrvatskih literatov je zastopan letos plodoviti in ob enem jako dobri Venceslav Novak s povestjo iz sedanjega hrvatskega življenja „Zapreke“, ki je izšla kot 287—289 zvezek Zabavne knjižnice.

Dalje je zopet izdala enega prvih spisov znanega, žalibog prerano umrlega Evgena Kumičića, namreč „Jelkin Bosiljak“, ki je prvič izšel l. 1881., z životopisom pisatelja; ter Pripovedi „Izbojnoga osjeka“ delo starejšega hrvatskega pisatelja I. Perkoveca, z istega životopisom. V „Slavenski knjižnici“ so izšle izbrane pripovedi A. P. Čehova, prevedene od Martina Lovrenčevića, in Nekrasova znamenito delo, „Komu je dobro v Rusiji“, v katerem ta genijalni ruski pesnik z velikim humorjem in ostro satiro opisuje vse sloje ogromne Rusije, in ki so Nerusu dragoceni za spoznanje značaja in razmer tega velikega slovanskega naroda. Prelagatelj je Harambašić. — Toda še eno novost moramo omeniti, ki kaže, da so v odboru „Matice“ ljudje, ki razumejo in znajo upoštevati potrebe občinstva in literatov. Izšel je namreč letos prvič „naučno-književni umjetnički zbornik „Kolo“. Kak je namen temu almanahu, povč je naslov. Objavljen je v njem tudi dr. Ilašića spis „Očrt najnovije slovenske književnosti“. — V „poučni knjižnici“ je izšla iz peresa publicista Stjepana Radića: „Savremena Evropa ili karakteristika evropskih država i naroda“. — Iz navedenega je razvideti veliki pomen „Matice Hrvatske“ za kulturni napredek Hrvatov. Le obžalovati je, da se slovensko občinstvo tako malo briga za to družbo. S lastjo požira naše ljudstvo nemške romane, ki so včasih tako majhne literarne vrednosti in zanemarja najsorodnejšo nam literaturo, katero spoznati in se v njo uglediti bi delalo zlasti izobraženemu Slovincu prav malih težkoč. Bilo bi pač želeli, da bi se članstvo te družbe bolj razširilo tudi med Slovenci, in bi tako tudi mi postali deležni dobrot in uspehov tega zavoda.

imam to dolžnost. Gospod Debray, moj asocié, je kriv moje izgube, naj torej prevzame tudi del izgube, in potem gre lahko vse svojo staro pot. Če pa prepusti celo izgubo meni, dobro, potem je predestet takih, ki so vredni najmanj toliko kakor on, kajti moj Bog, Debray je krasen dečko, toda samo toliko časa, dokler so resnična njegova poročila.“

Gospa Danglars je bila čisto strta, a vendar poskusi odgovoriti na to zadnjo, kruto obdolžitev, toda zastonj. Omahnivši na stol, prične misliti na Villeforta, na dogodke pri grofu in na čudovito združenje neugodnih okoliščin, ki že nekaj dnij groze njeni hiši ter so izpremenili običajni domači mir v tako strašen prepir.

Danglars se ne meni več za njo, dasi vidi, da je skoro omedlela. Molče zapusti sobo, in ko se prebudi njegova žena iz svoje omamljenosti, se ji z vseh skupaj le strašen sen.

IX.

Možiteni načrti.

Drugo jutro po pravkar opisanem prizoru se ob uri, ko je Debray navadno, predno se je peljal v svoj urad, obiskal za nekaj hipov baronico, njegovo tilbury ni prikazal na dvorišču.

Ob istem času, to je okoli poldneva, je naročila gospa Danglars svoj voz in se odpeljala.

Danglars je sedel za zastorom in pazil na ta odhod, katerega je pričakoval. Naročil je, naj ga obvestijo takoj, ko se gospa vrne; toda čakati mora dve uri.

Ob dveh zahteva tudi sam svoje konje, se pelje v zbornico in se da vpisati kot govornik proti budgetu.

Do tedaj je odpiral v svojem kabinetu zapečatene papirje, štel števila za števili ter postajal vedno slabše volje, sprejel med drugimi obiski tudi obisk majorja Cavalantija, ki je bil točen kakor vedno ter je prišel ob določeni uri, da opravi z bankirjem svoje zadeve.

Tekom seje je bilo Danglarsu jasno videti njegovo razburjenost, zlasti trpek pa je bil proti ministru. Zapustil je zbor-

nico, zapove svojemu kočijažu, naj ga pelje na Elizejska Polja, šte. 30.

Monte Cristo je bil doma, toda ne sam, in banki: mora nekaj časa čakati.

Med tem časom se odpro vrata, duhovnik vstopi, pozdravi in izgine v notranjih sobah.

Trenotek pozneje se vnovič odpro vrata, skozi katera je prišel duhovnik, in prikaže se Monte Cristo.

„Oprostite, ljubi baron,“ pravi „toda pravkar je prišel v Paris moj prijatelj, abbe usoni; zelo dolgo se nisva videla in nisem ga mogel takoj pustiti samega; upam, da mi iz tega vzroka oprostite, če ste morali čakati.“

Prosim, prosim,“ pravi Danglars, „to je vendar čisto jasno. Izbral sem si neugoden čas in takoj zopet odidem.“

„Nikakor ne, le sedite, baš nasprotno. Toda, ljubi Bog, kaj pa vam je? Videti ste, kakor da imate polno skrbij. Resnično, vi ste me oplašili: žalost kapitalistovo je primerjati s kometom, ki naznanja veliko nesrečo na svetu.“

„Kaj mi je? Nekaj dnij sem me preganja največja nesreča, ki si jo je mogoče misliti.“

„Oh, moj Bog,“ pravi Monte Cristo, „ali so padle cene na borzi?“

„Ne, tega sem zdaj rešen vsaj za nekaj dnij, a gre se za bankerot v Trstu.“

„Res? In ali je morda vaš bankerot slučajno Jacopo Manfredi?“

„Da. Mislite si, ta mož je imel pred ne vem koliko leti z menoj denarne zveze. Šlo se le za devetsto tisoč frankov. Nikdar njegova plačila niso bila prepozna, da, plačeval je kakor princ, plačeval je... Zavezal bi se bil zanj za milijon, a zdaj ta hudik, ta Jacopo Manfredi ustavi svoja plačevanja!“

„Res?“

„To je nezasišana nesreča, šeststotisoč liber izgubim pri njem, da še več: imam še za štiristotisoč frankov menjic, podpisanih od njega, ki jih ima izplačati koncem meseca njegov

pariški korespondent. Danes je tridesetega; grem tja, da bi dvignil denar, ah, da, toda to je lep mesečni zaključek!“

„Toda ali ste pri tej španski zadevi res kaj izgubili?“

„Gotovo, sedemstotisoč frankov.“

„Vraga, kako pa se je moglo zgoditi to takemu staremu čsaku kakor ste vi?“

„Ah, tega je kriva moja žena. Ona veruje sanjam, in sanjalo se ji je, da se je don Carlos vrnil na Španijo. Igral sem na njene besede, kajti ona je sicer tako zanesljiva in ima tudi svojo lastno blagajno. Pri tem sicer nisem izgubil jaz, ampak ona; toda lahko vam je uvideti, če izgubi žena sedemstotisoč frankov, da to čuti vedno nekoliko tudi njen mož. Torej niste vedeli? Toda stvar je vendar vzbudila jako mnogo hrupa.“

„Sicer sem slišal nekaj pripovedati o tem, a podrobnosti so mi bile neznanne, kajti vse, kar se tiče borze, mi je čisto tuje.“

„Torej ne igrate nikdar!“

„Jaz! Kako vendar hočete, da naj igram? Že druge zadeve mi dajo opraviti tako mnogo in mi provzročajo toliko skrbij. Če bi hotel še to, bi si moral najeti razun svojega intendanta še vrsto komijev. Toda oprostite, kar se tiče Španije! Zdi se mi vendar, da se to ni samo sanjalo gospej baronici, ampak da so o donu Carlosu pisali isto časopisi.“

„Ali verjemite časopisom?“

„Čisto nič, toda zdi se mi, da je „Messenger“ izjema in ima vedno zanesljiva poročila, namreč telegrafična.“

„Torej baš to je nerazumljivo,“ pravi Danglars; „to poročilo o donu Carlosu je bilo telegrafično.“

„Na ta način,“ pravi Monte Cristo, „ste izgubili približno sedemstotisoč frankov?“

„Ne približno, vsota znaša atanko toliko.“

Vraga, za premoženje tretje vrste je to zelo občutljiv vdarec,“ pravi Monte Cristo.

„Tretje vrste!“ pravi Danglars, čut se nekoliko ponižanega. Vraga, kako mislite to?“

(Dalje pride.)

Tržne cene.

		za 100 kilogr.
Kava: Santos	K	210— do 235—
Sandomingo	"	215— " 250—
Java	"	215— " 250—
Portorico	"	280— " 300—
Ceylon	"	280— " 340—
Gljador	"	46— " 70—
Speh	"	140— " 200—
Petrolej v sodu	"	42-50 " 43—
v zaboju	"	14— " 15—
Maslo surovo	"	180— " 200—
kuhano	"	230— " 240—
Moka: Ograka.		
št. 0 K 30-40, št. 1 K 29-20, št. 2 K 28—,		
" 3 " 27-20, " 4 " 26-40, " 5 " 25-20,		
št. 6 K 23-20.		
Otrobi debele	K	12-40 do 14—
drobne	"	11— " 12-50
Turšica	"	16— " 17—
za hrano	"	16— " 17-50
Oves	"	16-50 " 17-50

Razpis službe.

Razpisuje se služba občinskega tajnika pri podpisnem županstvu z letno plačo 500 kron.

Prosilci naj vložijo prošnje, podprte s priporočili o njih sposobnosti najdalje do 15. februarja t. l.

Županstvo v Vrtojbi.

Župan:

Fran pl. Locatelli.

ANTON IVANOV PEČENKO

Gorica

priporoča svojo

veliko zalogo pristnih belih in črnih vin iz lastnih in drugih priznanih vinogradov; pizenjskega piva „prazdroj“ i. sloveče češke „Meščanske pivovarne“ in domačega žganja I. vrste v steklenicah, katerega pristnost se jamči.

Zaloga ledu, kateri se oddaja le na debelo od 50 kg naprej.

Vino dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstrijsko-ogrske države v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Posrežba poštena in točna.

!! NOBOST !!

Radirka „Rapid“

Radira črnilo, tuš in tiskarsko črnilo, ne da bi kvarila papir.

Se dobiva v slovanski knjigarni **A. Gabršček v Gorici.**

A. vd. Berini

Gorica, Šolska ulica št. 2.

velika zaloga
oljkeinega olja
prve vrste

najboljših tvrdk iz Istre, Dalmacije, Molfette, Bari in Nic
s prodajo na drobno in debelo.

Prodaja na drobno: K — 64, —72, —80, —88, —96, 1-12, 1-20, 1-36, 1-44, 1-60, 1-80, 2—

Na debelo cene ugodne.

Posilja poštnine prosto na dom. Posodo se pušča kupeu do popolne uporabe olja; po uporabi se spet zamenja s polno.

Pravi vinski kis in navaden. Zaloga mila in sveč.

Cene zmerne.

Šapirograf,

najnovejši in najboljši razmnoževalni aparat.

za samostojno in najceneje izdelovanje tiskovin vsake vrste: pisma, okrožnice, note, risarije, načrte, programe, jedilne liste, vabila itd. itd.

100 — 150 čistih izvodov se lahko izdela

v 15 minutah.

Izdeluje toli v črnem kakor tudi v barvotisku.

Navodilo uporabe na razpolago.

Cena: Oblika dopisnice cm 10x15 K 10
kvart-folio „ 22x33 „ 30

Naročila sprejema:

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček
v Gorici, Gosposka ulica št. 7.

Štampilje iz kavčuka

vseh velikostij in oblik kakor tudi v obliki žepne ure, medaljona, svinčnika, z datumom itd. za zasebnike, društva, urade, banke, samostojne tiskarne iz kavčuka z odnosnimi stroji itd.

Naročila sprejema

„Goriška Tiskarna“
A. Gabršček.

Uzorci štampilj so na razpolago.

Dražbeni oklic.

Dne 8. februarja 1906. ob 9. uri dopoldne boče pri spodaj označeni sodnji, v izbi št. 7. dražba edinega telesa vložka štev. 252 dav. obč. Bilje (hiša štev. 17 — dvorišče — svinjak — vrt in travniki »dolenja Gmajna«, »Podbrž« in »Pri Potoku« in gozd »Obrž«.)

Nepremičninam katere je prodati na dražbi, je določena vrednost na kron 2712.

Najmanjši ponudek znaša kron 1808; pod tem zneskom se ne prodaja.

C. kr. okrajna sodnja v Gorici odd. III.

dne 5. januarja 1906.

Dr. Mattioni.

podpisani priporoča slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi svojo

prodajalno jestvin.

V zalogi imam kavo vseh vrst, različne moko iz Iohmanovega in Majdičevega mline, dalje imam različne pijače kakor francoski konjak, pristni kranjski brinovec, domači tropinovec, izvrsten rum, maršalo, malaga, istrijanski refošk, kavo in vžigalice sv. Cirila in Metoda, testenine Žnidaršič & Valenčič itd.

Več vrst olja.

— Pošilja se po pošti najmanj 5 kg. —

Josip Kutin

v Gorici. — Semenška ulica št. 1.

„Narodni kolek“ koleke, poštne znamke in vse poštne vrednostnice prodaja

Knjigarna A. Gabršček.

Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici

registrovana zadruga z neomejenim jamstvom.

Načelstvo in nadzorstvo „Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici“ je z ozirom na premenjena in dne 29. decembra 1905. v zadrugi register vpisana pravila, pri skupni seji dne 30. decembra 1905. sklenilo za leto 1906. ta-le način poslovanja:

Daje svojim članom posojila na odplačevanje v petih letih, proti odplačilu po 2 kroni na mesec za vsake 100 kron; na menice pa proti 6% obrestovanju.

Doba za odplačilo pri posojilih na obroke se po želji izposojevalca določi tudi na 10 ali več let.

Vsak izposojevalec plača pri zajemu posojila enkrat za vselej, mesto uradne 1/2% prispevka v posebno rezervno za morebitne izgube.

Sprejema navadne hranilne vloge v vsakem znesku, jih obrestuje po 4 1/2%, večje, stalno naložene pa po dogovoru.

Deleži so dvojni: opravični po 2 kroni, glavni po 20 kron.

Zadruga objavlja vsa svoja naznanila v časopisih „Soča“ in „Primorec“.

Nova pravila so se razposlala vsem članom; če jih pa po pomoti ni kdo dobil, naj se oglasi v zadrugi uradu v „Trgovskem domu“.

Načelstvo in nadzorstvo.

Največja zaloga slik

v modernih in antiknih okvirjih, — umetniške vrednosti. — Slike prvih slovanskih slikarjev. — Nabožne slike slovečih slikarjev. — francoske, angleške in ameriške gravure velike umetniške vrednosti v okvirjih po želji odjemnikov.

Razstava slik v I. nad. opju, v prostorih tiskarne.

Knjigarna in trgovina z umetninami

A. Gabršček v Gorici.

Zemljevid

poknežene grofije Goriško in Gradiško s Prstom in okolico

narisal E. Bombig

izdala in založila Slovanska knjigarna **A. Gabršček v Gorici.**

Nategnjen na platno s palicama zgoraj in spodaj (obseg 90x130 cm) s poštino vred K 9—

Isti zemljevid ukusno opremljen z oglasi narodnih tvrdk, tudi na platno in s palicama, s poštino vred K 5—.

Dražbeni oklic.

Dne 9. februvarja 1906. ob 10. uri dopoldne bode pri tej sodnji v izbi št. 8. dražba srebrnih novih ur. Najmanjši ponudek znaša od 5 do 7 kron. —

C. kr. okrajna sodnja v Gorici odd. III.

dne 4. januarja 1906.

Dr. Mattioni.

Odlikovana pekarija in sladčičarna.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar v Gorici na Kornu v (lastni hiši.)

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte itd.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mno gobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Prodaja tudi različne moke.

E 2104/5

Dražbeni oklic.

Dne 12. februvarja 1906. ob 9. uri dopoldne bode pri spodaj oznamljeni sodnji, v izbi šte. 7. dražba edinega telesa vložba 761 d. o. Dornberg (njiva tik železniške postaje.)

Vrednost je 100 K; najmanjša ponudba 67 K.

C. kr. okrajna sodnja v Gorici odd. III.

dne 10. januarja 1906.

Dr. Mattioni.

5 kron in še več zaslužka na dan.

Družba za domača dela in strojev za pletenje.

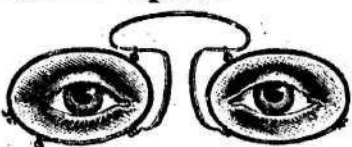

Iščejo se osebe obojega spola za pletenje na našem stroju. Lahko in hitro delo skozi celo leto. Ni treba nobenih znanostij. Se ne gleda na oddaljenost in delo prodajamo mi.

Družba za domača dela in strojev za pletenje **Tomaž H. Whittick & Co** — Praga trg sv. Petra 7. I. 434. — Trst, ul. Campanile 13—434.

J. Primožič

optik

naz. ga da je otvoril svojo delavnico v ulici Vetturini šte. 3.

Na prodaj ima: očala, zlata in niklasta vse številke, barometre, toplomere, zdravniške toplomere, kukala, vage za vina in špizite, različne mikroskope ter druge v to stroko spadajoče reči.

Sprejema popravila ter pošilja ista na željo domov ter je sploh občinstvu na razpolago z najboljšim blagom.

Po izredno

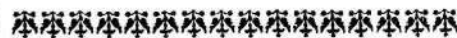
znižanih cenah prodajam radi pozne zimske sezone vse zaostalo zimsko blago, kakor:

Vsakovrstno Jägerperilo, rokavice, nogavice, volnene šerpe in rute, kožuhojne boa in mufte itd.

J. ZORNIK

GORICA

Gosposka ulica šte. 10.

Andrej Fajt

pekovski mojster

v Gorici Corso Franc. Gius. št. 2.

filijalka v isti ulici št. 20.

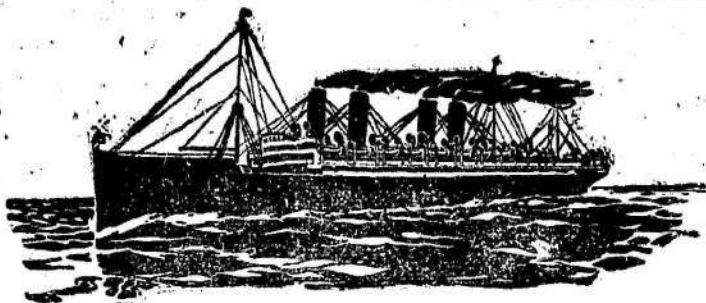
Sprejema naročila vsakovrstnega peciva, tudi najfinejšega, za nove maše in godove, kolače za birmance, poroke itd. Vsa naročila izvršuje točno in natančno po želji naročnikov.

Ima tudi na prodaj različne moke, fino pecivo, fina vina in likerje po zmernih cenah.

Za veliko noč priporoča gorliške pince, potlice itd.

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki „Severonemškega Lloyd“.

Iz
Bremna
v
New
York

s cesarskimi brzoparniki „KAISER WILHELM II.“, „KRONPRINZ WILHELM“ in „KAISER WILHELM der GROSSE“.

Prekomorska vožnja traja samo 5—6 dni.

Natančen, zanesljiv poduk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega parobrodne družta kakor tudi listke za vse proge ameriških železnice dobite v Ljubljani edino le pri

EDVARDU TAVČARJU, Kolodvorske ulice št. 35

nasproti občeznani gostilni „pri Starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in sobota. — Vsa pojasnila, ki se tičejo potovanja, točno in brezplačno. — Posrežba poštna, reelna in solidna.

Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, Californijo, Arizono, Utah, Wioning, Nevada, Oregon in Washington nudi naše društvo posebno ugodno in izredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremna enkrat mesečno.

Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimora in na vse ostale dele sveta, kakor: Brazilijo, Kubo, Buenos-Aires, Colombo, Singapore v Avstralijo itd.

POZORI BERITE!

Posestvo v Črničah

(ranjkega Ivana Pignatari)

se prodá

bodisi v celoti ali po kosih. Hiša šte. 19. v Črničah je primerna za trgovino, gostilno, ima velike kleti za vino, hlev za živino (30 konj; posestvo obsoga več travnikov, njiv, vinogradov in gozdov.

Ponudbe na naslov:

S. Drešček — Kobarid.

Jaz

ne poznam za gojitev kože, osobito za odstranitev peg in za doseg nežne polti boljšega in uspešnejšega zdravilnega mila, nego je preizkušeno **Bergmannovo lilijno mlecnato milo** Bergmann & Co., Dečim ob Labi.

Prodaja kos po 80 vin.

JOSIP ZORNIK
Gorica.

„Goriško vinarsko društvo“

(vpisana zadruga z omejeno zavezo)

v Gorici

ima v svojih zalogah in prodaja

naravna in pristna vina

z Brd, z Vipavskega in Krasa.

Razpošilja na vse kraje od 56 litrov dalje.

Uzorce vin pošilja na zahtevo. Cene zmerne, postrežba točna in reelna.

Sedež društva: Gorica, ulica Barzellini 22.

Ravnokar je dospelo črno fino blago

za sedanjo sezono

pripravno posebno za plesne črne obleke za gospode kakor tudi novoporočence.

Izdeluje se v vsakem kroju

natančno po želji naročnikov.

Cene oblek so sledeče:

Sako-obleka	K 45.—	naprej
Smoking-obleka	„ 60.—	„
Jaket-obleka	„ 60.—	„
Salon-obleka	„ 65.—	„
Frak-obleka	„ 80.—	„
„Čamara“, češka narodna noša	„ 70.—	„

Anton Krušič

trgovec in krojaški mojster

v Gorici, tekališče Josipa Verdi 33 in tekališče Frana Josipa št. 35.

Se dobiva v vseh lekarnah.

Najboljše zdravilo proti

Se dobiva v vseh lekarnah.

REVMATIZMU in PROTINU

je liker Godina

izdelan v Trstu v lekarnah Rafael Godina, lekarna „Alla Madonna della Salute“ pri Sv. Jakobu; Josip Godina, lekarna „All' Igea“, Via del Farneto 4.

Cena steklenice K 1'40. Iz Trsta se ne razpošilja manj nego 4 steklenice proti povzetju ali naprej poslanim zneskom K 7— prosto poštnine.

Lekarna Cristofoletti v Gorici na Travniku.

Trskino (štorkižovo) jetrno olje. Posebno sredstvo proti prsnim boleznim in spljtni telesni slabosti. Izvirna steklenica tega olja naravnorjene barve po K 1'40, bele barve K 2.

Trskino železnato jetrno olje.

Rabe tega olja je posebno priporočljiva otrokom in dečkom, ki so nervozni in nežne narave.

Trskino jetrno olje se železnim jedcem. S tem oljem se ozdravijo v kratkem času z gotovostjo vse kostno bolezni, žlezni otoki, golše, malokrvnost itd. itd.

Cena ene steklenice je 1 krono 40 vinarjev.

Opomba. Olje, katerega naročam direktno iz Norvegie, preišče se vedno v mojem kem. laboratoriju predno se napolnijo steklenice. Zato zanesljivo jamčim svojim čč. odjemalcem glede čistote in stalne sposobnosti za zdravljenje.

➔ Cristofolettijsva pijača iz kine in železa ➔

najboljši pripomoček pri zdravljenju s trskinim oljem.

Ena steklenica stane 1 krono 60 vinarjev.